

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СОБІВАРТОСТІ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

WAYS TO REDUCE PRODUCTION COSTS IN BUILDING ORGANIZATIONS

У статті розглянуто поняття собівартості будівельно-монтажних робіт, складові поняття (прямі й непрямі витрати, їх особливості та види), різні способи зниження собівартості продукції в будівельних організаціях. Виділено основні шляхи зниження собівартості на будівельно-монтажні роботи (безперебійний технологічний процес, розширення кооперування та спеціалізації, суворий режим економії, вибір надійних постачальників матеріалів тощо). Виділено основні групи заходів зі зниження собівартості будівництва (зниження витрат на матеріально-технічні ресурси, зниження витрат на збут, зниження витрат на трудові ресурси, зменшення амортизаційних відрахувань, визначення розміру зниження собівартості будівельно-монтажних робіт за показниками), а також основні умови та фактори зниження собівартості, сформульовано шляхи зниження собівартості. Виділено аналіз фінансових результатів діяльності організації як один з найважливіших видів аналізу.

Ключові слова: будівельно-монтажні роботи, будівельні організації, собівартість продукції, класифікація собівартості, чинники зниження собівартості.

В статье рассмотрено понятие себестоимости строительно-монтажных работ,

составляющие понятия (прямые и косвенные расходы, их особенности и виды), разные способы снижения себестоимости продукции в строительных организациях. Выделены основные пути снижения себестоимости на строительно-монтажные работы (бесперебойный технологический процесс, расширение кооперирования и специализации, строгий режим экономии, выбор надежных поставщиков материалов и др.). Выделены основные группы мер по снижению себестоимости строительства (снижение затрат на материально-технические ресурсы, снижение затрат на сбыт, снижение затрат на трудовые ресурсы, уменьшение амортизационных отчислений, определение размера снижения себестоимости строительно-монтажных работ по показателям), а также основные условия и факторы снижения себестоимости, сформулированы пути снижения себестоимости. Выделен анализ финансовых результатов деятельности организации как один из важнейших видов анализа.

Ключевые слова: строительно-монтажные работы, строительные организации, себестоимость продукции, классификация себестоимости, факторы снижения себестоимости.

УДК 658.512.4

Карабаник С.М.

аспірант

Тернопільський національний економічний університет

The article deals with the concept of the cost of construction and assembly works, constituent concepts (direct and indirect costs, their features and types) different ways to reduce the cost of production in construction organizations. The paper identifies the main ways to reduce the cost of construction and installation work (uninterrupted technological process, expansion of cooperation and specialization, strict economy of economy, choice of reliable suppliers of materials, etc.). It was investigated that analysis plays an important role in the preparation of information for planning and forecasting the results of production and economic activity, as well as checking and objectively assessing the performance of planned indicators. It has been revealed that in order to develop in a competitive environment and to strengthen the market position, each building organization must search for reserves to increase its efficiency. It is determined that the management of a construction organization in the long term is impossible without taking into account all aspects of activity, their assessment and further adjustment. This assessment helps identify weaknesses in the organization, identify the elements of effective management, and so on. In carrying out the analysis, a survey of socio-economic, technological, legal processes, patterns of the formation and functioning of control systems is carried out. Systemic and complex nature of the analysis of financial and economic activity of a construction organization finds a certain reflection in its implementation and there is a direct creation and application of a system of economic indicators that characterize the activities of a construction organization, its specific moments and the relationship between them. Therefore, the complex and systematic nature of economic analysis is manifested in the complex use of the entire set of sources of information, as well as the possibility of maximizing the use of resources of a construction organization. The main groups of measures have been allocated to reduce the cost of construction (reducing the cost of material and technical resources, reducing sales costs, reducing labor costs, reducing depreciation, determining the size of reducing the cost of construction and installation works by indicators), as well as the main conditions and factors reducing cost and formulating ways to reduce the cost. The analysis of financial results of the organization as one of the most important types of analysis is also highlighted.

Key words: construction and installation work, construction organizations, cost of production, classification of cost, factors of cost reduction.

Постановка проблеми. Загальновідомо, що кожна організація в ході здійснення своєї діяльності націлена на отримання прибутку і, звичайно, його максимізацію. Однак отримувати прибуток, не маючи витрат, неможливо. Жодна організація, яка здійснює комерційну діяльність, не може обійтися без витрат на виробництво та подальшу реалізацію своєї продукції в процесі. Для того щоб обсяг понесених витрат не впливав негативно на фінансовий стан організації, необхідно постійно приділяти увагу зниженню собівартості виробленої продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вирішення проблем аналізу ефективності діяльності будівельних організацій

здійснили І.А. Белоусова, М.Т. Білуха, С.Ф. Бутинець, Ф.Ф. Голов, Т. Маренич, В.В. Сопко, Г.Г. Кірейцева, В.Б. Моссаковський, А. Апчерч, К. Друрі, Е. Аткинсон та інші вчені. Проте в їх працях не було повністю відображено сутність питання зниження собівартості продукції будівельних організацій та важливість зниження собівартості для подальшої діяльності організації.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження способів зниження собівартості продукції будівельних організацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дефініція «собівартість продукції» широко представлена в науковій літературі, зокрема у сучас-

ному фінансово-енциклопедичному словнику собівартість визначено як «виражені в грошовій формі поточні витрати організації на виробництво і реалізацію продукції» [1]. Собівартість продукції – це важливий економічний показник, що відображає діяльність комерційних організацій. Собівартість продукції головним чином пов'язана з витратами організації на виробництво та реалізацію продукції. Важливо розуміти, що собівартість виражає те, у що обходиться продукція, яка випускається організацією. Під собівартістю будівельних робіт розуміються витрати будівельної організації на їх виробництво й здачу замовнику готового житла. Собівартість будівельно-монтажних робіт (СБР) C_c визначається за такою формулою:

$$C_c = P_g + H_g, \quad (1)$$

де P_g – прямі витрати; H_g – накладні витрати [6]. У будівництві використовуються показники кошторисної, планової (розрахованої будівельною організацією з урахуванням конкретних умов) і фактичної (реально сформованої на будівельному майданчику) собівартості будівельно-монтажних робіт (БМР). Кошторисна собівартість визначається проектною організацією під час складання необхідного комплексу проектних документів за кошторисними нормами й цінами в масштабі, що діє на момент її розрахунку. Вона є базою розрахунку планової собівартості будівельно-монтажних робіт і дає змогу, з одного боку, будівельній організації прогнозувати попередньо рівень своїх майбутніх витрат, а з іншого боку, замовнику оцінити межі, в яких може здійснюватися торг з підрядною будівельною організацією. Кошторисна собівартість є основним показником, за яким державні фінансові органи контролюють прибутковість конкретної угоди будівельної організації. Планова собівартість будівельно-монтажних робіт є прогнозом величини витрат конкретної будівельної організації на виконання певного комплексу будівельно-монтажних робіт. Іншими словами, метою планування собівартості будівельно-монтажних робіт є визначення величини витрат на виконання робіт у визначені договорами терміни на будівництво за найбільш раціонального та ефективного використання ресурсів, що перебувають у розпорядженні організації (будівельних машин, механізмів та їх виробничих ресурсів), з дотриманням правил технічної експлуатації основних фондів і забезпеченням безпечних умов праці. Крім того, розрахункова (планова) собівартість використовується будівельною організацією для визначення прибутку й можливостей свого виробничого та соціального розвитку, побудови внутрішньогосподарського розрахунку своїх структурних підрозділів та досягнення інших цілей. Планування собівартості будівельно-монтажних робіт здійснюється будівельними організаціями самостійно та є складовою частиною їх бізнес-плану. Порядок і

методи планування собівартості будівельно-монтажних робіт кожна будівельна організація може встановлювати самостійно, виходячи з умов своєї діяльності. При цьому планова вартість робіт може розраховуватися як за окремими об'єктами, так і за підрядним договором, а також на виробничу програму загалом.

Планова собівартість БМР може бути визначена техніко-економічним розрахунком за статтями витрат на основі плану заходів підвищення технічного та організаційного рівня виробництва порівняно з передбаченим у проектно-кошторисній документації. Точність розрахунку планової собівартості тим вище, чим більш розроблено розраховані заходи. Фактична собівартість будівельно-монтажних робіт – це сума витрат, здійснених конкретною будівельною організацією під час виконання заданого комплексу робіт. Метою обліку фактичної собівартості будівельно-монтажних робіт є своєчасне, повне та достовірне відображення фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом і здачею робіт замовнику за видами та об'єктами будівництва, виявлення відхилень від очікуваних значень, а також контроль за використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Крім того, дані обліку собівартості будівельно-монтажних робіт використовуються в процесі аналізу для виявлення внутрішньовиробничих резервів, а також під час визначення фактичних фінансових результатів діяльності будівельних організацій та їх підрозділів. Облік витрат на виробництво будівельних робіт ведеться бухгалтерією будівельної організації найчастіше «позамовним» методом, за якого об'єктом обліку є окреме замовлення, що відкривається на кожен об'єкт будівництва (вид робіт) відповідно до договору, укладеного замовником. Для кожного замовлення ведеться облік витрат з наростаючим підсумком до закінчення виконання робіт. Цей метод сьогодні є основним. Для будівельних організацій, що виконують однорідні спеціальні види робіт (наприклад, здійснюють дорожнє будівництво) або ведуть будівництво однотипних об'єктів з незначною тривалістю будівництва (наприклад, серійне будівництво котеджів), допускається використання методу накопичення витрат за певний період із застосуванням нормативного методу обліку використовуваних ресурсів. У цьому разі собівартість зданих замовнику будівельно-монтажних робіт визначається розрахунковим шляхом з огляду на питому вагу фактичних витрат з виробництва виконаних робіт, що перебувають у незавершеному виробництві, та відносини їх договірної вартості до договірної вартості робіт, що здаються.

Собівартість будівельно-монтажних робіт, виконаних будівельною організацією власними силами, складається з витрат, пов'язаних з використанням у процесі виробництва матеріалів, палива, енер-

гії, основних засобів, трудових ресурсів, а також інших витрат. Вартість будівельно-монтажних робіт включаються в собівартість того календарного періоду, до якого вони належать, незалежно від часу їх виникнення. Задля цього витрати на будівельно-монтажні роботи поділяються на поточні, тобто постійні виробничі витрати, та одноразові, тобто одноразові або періодично виконані.

Всі витрати організації, що залежать від зміни обсягів виконаних робіт, можна поділити на постійні та змінні. Витрати, які не залежать безпосередньо від обсягу будівельних робіт, питомий розмір яких у собівартості під час збільшення обсягу робіт буде скорочуватись, а під час зменшення – збільшуватись, належать до постійних витрат. Витрати, що змінюються пропорційно зростанню (зниженню) обсягу виконуваних будівельно-монтажних робіт, належать до змінних витрат. Витрати залежно від способів їх включення в собівартість робіт поділяються на прямі й непрямі (накладні). Під прямими витратами розуміються витрати, пов'язані з виробництвом будівельних робіт, які можна прямо й безпосередньо включати в собівартість конкретних будівельних об'єктів. Величину прямих витрат можна визначити за такою формулою:

$$Пз = М + З + А, \quad (2)$$

де $Пз$ – прямі витрати на здійснення будівельно-монтажних робіт; $М$ – вартість використаних безпосередньо під час виконання будівельних робіт матеріалів, будівельних конструкцій, деталей, палива, електроенергії, пари, води тощо (ці витрати визначаються з огляду на вартість придбання ресурсів, витрат на їх доставку, заготівельно-складських витрат, а також з урахуванням оплати відсотків за кредит, що надається постачальником відповідно до договору підряду, націнок і комісійних винагород, сплачених постачальницьким організаціям; слід зазначити, що вартість придбання матеріальних ресурсів враховується за діючими цінами без податку на додану вартість); $З$ – витрати на оплату праці виробничих працівників серед лінійного персоналу в разі включення їх до складу бригад, зайнятих безпосередньо на будівельних роботах (до складу цих витрат також включаються вартість продукції, що виділяється в порядку натуральної оплати працівникам; виплати стимулюючого характеру (премії, надбавки тощо); компенсації, пов'язані з режимом роботи та умовами праці; оплата чергових і додаткових відпусток тощо); $А$ – витрати на утримання та експлуатацію будівельних машин і механізмів, які включають амортизаційні відрахування на повне відновлення будівельних машин і механізмів та інших виробничих основних фондів; оренду плату за користування орендованою технікою в розмірах, встановлених договором; витрати на технічне обслуговування та ремонт; оплату праці робітників, зайнятих управлінням

будівельними машинами та механізмами; витрати на паливо, енергію та інші експлуатаційні ресурси; інші витрати (рис. 1).

Під накладними (непрямими) витратами розуміють витрати, пов'язані з організацією будівельно-монтажних робіт та управлінням їх здійсненням, що належать до діяльності будівельної організації загалом.

Собівартість будівельно-монтажних робіт в узагальненому вигляді є вартісною оцінкою використаних у процесі надання будівельних послуг та реалізації природних, матеріальних, трудових ресурсів, основних фондів та інших витрат. Отримання найбільшого ефекту з мінімальними витратами, зниження собівартості будівельно-монтажних робіт є найважливішими проблемами будь-якої будівельної організації. Головним при цьому є пошук правильного методичного й технічного підходу до виявлення практичних рекомендацій та навичок. Оптимальним і найприроднішим шляхом є виконання ретельного структурного аналізу собівартості БМР.

Виявлення резервів зниження собівартості має спиратись на системний, комплексний, техніко-економічний аналіз роботи будівельної організації, а саме використання виробничих потужностей та основних фондів, сировини й матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків; вивчення технічного та організаційного рівня виробництва. Зниження собівартості БМР можна досягти за рахунок зростання ефективності використання ресурсів організації, що піддаються кількісному вимірюванню. Мобілізація резервів зниження собівартості продукції дає змогу поліпшити якісні показники господарської діяльності підприємства (підвищити конкурентоспроможність виробленої продукції, збільшити обсяг її виробництва та реалізації, прискорити оборотність обігових коштів тощо). Основними шляхами зниження собівартості будівельно-монтажних робіт є такі.

– Безперебійний технологічний процес (вдосконалення технологій, впровадження сучасної техніки й нових видів матеріалів, а також автоматизація виробничих процесів).

– Розширення кооперування та спеціалізації. У спеціалізованих організаціях з масово-поточним виробництвом собівартість продукції значно нижче, ніж в організаціях, які виробляють таку ж продукцію в малих обсягах [9]. Поліпшення спеціалізації вимагає встановлення раціональних кооперованих зв'язків підприємств між собою.

– Суворий режим економії. В будівельних організаціях економія проявляється у зменшенні витрат на будівельні матеріали, скороченні витрат у сфері послуг управління та усуненні втрат від браку та інших витрат [3].

– Підвищення продуктивності праці. Зі зростанням продуктивності праці зменшуються

Рис. 1. Складові накладних (непрямих) витрат [4]

витрати праці в розрахунку на одиницю продукції, отже, знижується питома вага в структурі собівартості заробітної плати [4].

– Вибір надійних постачальників матеріалів. Матеріали й сировина включаються в собівартість відповідно до їх купівельної ціни й доставки, у зв'язку з чим вони мають неабиякий вплив на формування собівартості продукції. Головним є забезпечення надходження матеріалів від тих надійних постачальників, які територіально розташовані на близькій відстані від виробництва. Необхідно намагатися застосовувати більш дешеві матеріали, однак не знижувати якість виробленої продукції.

– Застосування прогресивних видів матеріалів, впровадження обґрунтованих технічних норм витрат матеріальних цінностей.

– Зменшення витрат на управління виробництвом та його обслуговування. Величина цих витрат на одиницю продукції залежить не тільки від обсягів випуску продукції, але й від їх абсолютної суми. Чим сума загальногосподарських та цехових витрат менше загалом по організації, тим менше собівартість кожного окремого виробу за рівних інших умов.

– Собівартість продукції пов'язана з показниками результативності виробництва. У ній відбивається велика частина вартості продукції, при цьому вона залежить від змін умов виробництва й продажу продукції. Значний вплив на рівень витрат

роблять техніко-економічні фактори виробництва. Такий вплив проявляється згідно зі змінами в технології, техніці, організації виробництва, структурі продукції, а також залежить від розміру витрат на її виробництво. Аналіз витрат найчастіше систематично проводиться протягом року для визначення внутрішньовиробничих резервів їх зниження.

– Значним резервом для зниження собівартості є зниження рівня накладних витрат від зменшення питомої ваги основної заробітної плати робітників. Визначення розміру зниження собівартості БМР за великими елементами планованих витрат може бути здійснене в такому порядку:

1) зниження собівартості БМР ($C_m, \%$) як наслідок зменшення витрат на будівельні матеріали й конструкції, що можна розрахувати за формулою:

$$C_m = \Pi_{mo} \left[1 - \frac{(100 - Y_p)(100 - Y_u)}{100 * 100} \right], \quad (3)$$

де Π_{mo} – питома вага витрат на матеріали й конструкції (матеріал або вид конструкції) в процентах до кошторисної вартості всіх будівельно-монтажних робіт; Y_p, Y_u – відсоток зниження норми витрати і ціни матеріалів та конструкцій відповідно (матеріалу або виду конструкцій) [6];

2) зменшення витрат на експлуатацію будівельних машин на планований період, що можна прогнозувати з огляду на плановане підвищення норм вироблення машин за формулою:

$$C_{\text{мех}} = \frac{Y_{\text{мех}} * P_{\text{уп}} * P_{\text{мех}}}{(100 + P_{\text{мех}}) * 100}, \quad (4)$$

де $Y_{\text{мех}}$ – рівень витрат на експлуатацію будівельних машин в загальній вартості виконаних робіт, %; $P_{\text{уп}}$ – частка умовно-постійних витрат на експлуатацію будівельних машин в загальній вартості робіт, %; $P_{\text{мех}}$ – планований відсоток збільшення вироблення машин; цю формулу можна використовувати для оцінювання витрат як загалом по виробничій програмі робіт, так і під час оцінювання зміни собівартості в разі заміни окремої машини [6];

3) зниження собівартості будівельно-монтажних робіт за рахунок зростання продуктивності праці (C_3 , %), що відбувається лише за випередження цим показником темпів зростання заробітної плати; розрахунок здійснюється за формулою

$$C_3 = \left(1 - \frac{I_{\text{зп}}}{I_{\text{пп}}}\right) * P_{\text{зп}}, \quad (5)$$

де $I_{\text{зп}}$ – зростання заробітної плати порівняно із закладеною в кошторисах, %; $I_{\text{пп}}$ – зростання продуктивності праці порівняно з передбаченими в кошторисі, %; $P_{\text{зп}}$ – питома вага заробітної плати в собівартості будівельно-монтажних робіт, % [6].

Скорочення тривалості будівництва викликає зменшення накладних витрат (C_n) на величину:

$$C_n = K_{\text{уз}} * H_{\text{нв}} \left(1 - \frac{T_{\text{пл}}}{T_{\text{н}}}\right), \quad (6)$$

де $K_{\text{уз}}$ – частка умовно-змінної (залежної від тривалості будівництва) складової накладних витрат; $H_{\text{нв}}$ – величина накладних витрат у відсотках до собівартості робіт; $T_{\text{пл}}$, $T_{\text{н}}$ – планова й нормативна тривалість будівництва [6]. Зростання вироблення робітників порівняно з кошторисною знизить накладні витрати на величину (C_b):

$$C_b = K_b * H_{\text{нв}} \left(1 - \frac{B_{\text{пл}}}{B_{\text{к}}}\right), \quad (7)$$

де K_b – коефіцієнт, що визначає частку накладних витрат, що залежать від виробітку; $B_{\text{пл}}$ – середній виробіток одного робітника за планом; $B_{\text{к}}$ – середній виробіток одного робітника за кошторисом [6]. Зниження рівня накладних витрат від зменшення питомої ваги основної заробітної плати робітників ($C_{\text{зп}}$) можна визначити за формулою:

$$C_{\text{зп}} = K_3 * H_{\text{нв}} \left(1 - \frac{3_{\text{пл}}}{3_{\text{к}}}\right), \quad (8)$$

де K_3 – коефіцієнт, що визначає частку накладних витрат, що залежать від питомої ваги основної заробітної плати; $3_{\text{пл}}$ – питома вага заробітної плати за планом; $3_{\text{к}}$ – питома вага основної заробітної плати за кошторисом [6].

Коефіцієнти $K_{\text{уз}}$, K_b , K_3 , що входять до складу трьох останніх формул, визначаються для кожної

будівельної організації з огляду на її особливості. Орієнтовно можна прийняти $K_{\text{уз}} = 50\%$, $K_b = 16\%$, $K_3 = 22\%$ від загальної суми накладних витрат.

В будівельній організації може відбуватися вжиття інших заходів щодо зниження собівартості БМР, наприклад, за рахунок підвищення рівня механізації робіт, зниження питомої ваги запасів. Загалом для організації можна виділити 5 основних груп заходів задля зниження собівартості (рис. 2).

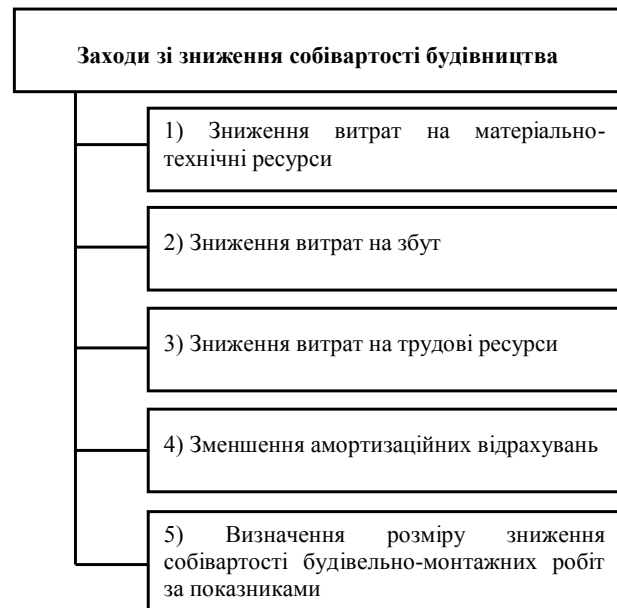

Рис. 2. Основні групи заходів зі зниження собівартості будівництва

1) Зниження витрат на матеріально-технічні ресурси. Для цього необхідно підвищити ефективність використання матеріальних ресурсів, що включає зменшення норм витрат матеріалів; усунення нераціонального та неефективного використання матеріальних ресурсів через відхилення від технології виробництва та збоїв в роботі служб матеріально-технічного постачання; вторинне використання матеріалів та ліквідацію втрат від браку; поліпшення технологій виробництва та вдосконалення конструкції виробів, проведення зміни асортименту, структури та обсягу продукції; зниження витрат на освоєння й підготовку нових видів продукції та новітніх технологічних процесів; формування автоматизованої системи управління, комплексне застосування комп'ютерних технологій.

2) Зменшення витрат на збут, що включає вдосконалення рекламної діяльності, зменшення транспортних витрат на доставку продукції, оптимізацію каналів збуту.

3) Зниження витрат на трудові ресурси. Воно включає оптимізацію роботи кадрової служби шляхом удосконалення системи мотивації персоналу, якості у сфері підбору персоналу, реаліза-

ції ефективної соціальної політики та визначення оптимальної чисельності персоналу; зростання продуктивності праці, що полягає у вжитті науково-технічних заходів, вдосконаленні нормування праці, встановленні та перегляді оптимальних норм виробітку на одного робітника, мотивації та стимулюванні працівників.

4) Зменшення амортизаційних відрахувань. Для цього необхідно науково підійти до вибору методу нарахування амортизації, а також знизити період упровадження нової техніки.

5) Визначення розміру зниження собівартості будівельно-монтажних робіт за такими показниками, як Зниження собівартості БМР (C_m , %), зменшення витрат на експлуатацію будівельних машин на планований період ($C_{мех}$, %), зниження собівартості будівельно-монтажних робіт за рахунок зростання продуктивності праці (C_z , %), скорочення тривалості будівництва (C_n), зниження рівня накладних витрат від зменшення питомої ваги основної заробітної плати робітників ($C_{зп}$), зростання вироблення робітників порівняно з кошторисною, що знизить накладні витрати на величину (C_b). У сучасних умовах більш адекватними способами управління витратами є дослідження й оптимізація витрат на всіх стадіях створення продукції: від моменту виникнення потреби до здачі об'єкта.

Висновки з проведеного дослідження. В ході дослідження ми дійшли висновку, що пошук шляхів зниження собівартості продукції задля підвищення її конкурентоспроможності для будівельної організації є актуальним питанням. Управління собівартістю будівельної продукції є можливим тільки на основі її оптимізації, зокрема економії. Водночас домінує витратний підхід до встановлення цін, а ціна є одним з найважливіших факторів конкурентоспроможності здійснення будівельно-монтажних робіт, тому проблема шляхів зниження собівартості є найбільш актуальною. Ми вважаємо, що в цьому разі проблема оптимізації витрат повинна розглядатися задля пошуку резервів скорочення нерациональних витрат усіх видів ресурсів, введення повноцінної системи контролю за використанням всіх видів ресурсів, впровадження систем управлінського обліку й бюджетування для оптимізації схеми залучення кредитних коштів, вдосконалення організації управління виробництвом.

Подальше дослідження питання зниження собівартості будівельно-монтажних робіт є перспективним, оскільки фактор зниження видатків організації в ціні кінцевого продукту позитивно

позначається на фінансовому стані, забезпечує прибутковість та мінімізує ризики ведення збиткової діяльності, що є бажаним станом практично для всіх організацій загалом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Суков Г.С. Вирішення проблем обліку запасів. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2005. № 2 (32). С. 187–195.
2. Економіка будівництва : підручник / за ред. І.С. Степанова. 3-тє вид., доп. і перероб. Москва : Вища освіта, 2009. 620 с.
3. Бороздин А.В. Классификация материальных ресурсов промышленных предприятий. *Экономический анализ*. 2010. № 7. С. 9–14.
4. Іванюта П.В. Управління ресурсами і витратами. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 320 с.
5. Богацька Н.М. Аналіз матеріально-технічного забезпечення підприємства. *Економічні науки: економіка підприємства*. 2010. № 10. С. 48.
6. Крушельницька О.В. Управління матеріальними ресурсами : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2003. 162 с.
7. Островерха Р.Е. Організація обліку : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 568 с.

REFERENCES:

1. Sukov G.S. (2005) Vyrishennja problem obliku zapasiv [Solving inventory accounting problems]. *Journal of Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences*, vol. 32, no. 2. pp. 187–195.
2. Stepanov I.S. (ed.) (2009) *Ekonomika budivnytva: pidruchnyk* [Construction Economics: Textbook]. Moscow : Vyshha osvita (in Russian).
3. Borozdin A.V. (2010) Klassifikatsiya material'nykh resursov promyshlennykh predpriyatij [Classification of material resources of industrial enterprises]. *Economic analysis*, no. 7. pp. 9–14.
4. Ivanjuta P.V. (2009) *Upravlinnja resursamy i vytratamy* [Resource and cost management]. Kyiv : Centr navchal'noji literatury (in Ukrainian).
5. Boghacjka N.M. (2010) Analiz material'no-tekh-nichnogho zabezpechennja pidpryjemstva [Analysis of material and technical support of the enterprise]. *Economic Sciences: Enterprise Economics*, no. 10. pp. 48.
6. Krusheljnycjka O. V. (2003) *Upravlinnja material'nymy resursamy : navch. posibnyk* [Material Resources Management : teach. manual]. Kyiv : Kondor (in Ukrainian).
7. Ostroverkha R.E. (2012) *Orghanizacija obliku : navchal'nyj posibnyk* [Organization of accounting : a manual]. Kyiv : Centr uchbovoji literatury (in Ukrainian).

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF A CONSTRUCTION ORGANIZATION:
THE THEORETICAL ASPECT

The purpose of the article. The article deals with the issues related to the relationship between the assessments of the effectiveness of a construction organization with the use of available resources.

Methodology. The most important role in solving the problem of increasing the efficiency of construction and installation work take away the effectiveness of the construction organization, which allows it to further develop a strategy and tactics of development, to justify the plans and management measures that will allow them to monitor the progress of measures, while also showing reserves for improving the efficiency of production, assessing the productivity of production – the organization's economic activity, as well as the work of the divisions and their employees.

The article is a study of zinc efficient operation of a construction company in order to optimize the use of resources.

Results. The analysis plays an important role in the preparation of information for planning and forecasting the results of production and economic activity, as well as verification and objective assessment of the implementation of planned indicators. Also, analysis is essential in identifying and using the necessary reserves to increase the effectiveness of a construction organization in a competitive environment, further using knowledge and achievements of scientific and technological progress to maximize the use of available resources.

In order to develop a competitor in a highly term struggle and strengthen the market position of each construction company have to search for reserves to increase efficiency.

The most important of all types of analysis is an analysis of the financial performance of the organization. The purpose of such an analysis is to increase the efficiency of a construction organization based on maximizing the use of all resources.

In carrying out the analysis, a survey of socio-economic, technological, legal processes, patterns of the formation and functioning of control systems is carried out.

Practical implications. Practice dictates the search for a more general indicator than the financial result, which would reflect the state of the property and the dynamics of the authorized capital, which gives the most complete picture of the financial capacity of the construction organization. It is this indicator that can be considered a measure of global financial performance.

Obviously, in a market economy, the basis is to get the most possible profit, increase the interest of the participants in the construction business in the results of financial and economic activity. Getting the maximum income will allow to maintain the production activities of the construction organization at a high level and to satisfy its specific interests.

Thus, each indicator of the use of productive resources can characterize the effectiveness of their use only in general. In order to further identify the real effectiveness, the most detailed factor analysis of these indicators is necessary. But one should not forget that the faster the turnover of funds is, the more efficient the construction organization functions and the sooner the profit will be increased, as well as profitability will move.

Value/originality. Systemic and complex nature of the analysis of financial and economic activity of a construction organization finds a certain reflection in its implementation and there is a direct creation and application of a system of economic indicators that characterize the activities of a construction organization, its specific moments and the relationship between them. Therefore, the complex and systematic nature of economic analysis is manifested in the complex use of the entire set of sources of information, as well as the possibility of maximizing the use of resources of a construction organization.

Management of a construction organization in the future is impossible without taking into account all aspects of activity, their assessment and further adjustment. This assessment helps identify weaknesses in the organization, identify the elements of effective management, and so on. Management of a construction organization as a whole, with a constant evaluation of its activities will help to more effectively conduct business activities, so this topic is very relevant, and needs to be submitted to study and improve.